

Recenzowany tom stanowi zwieńczenie cyklu publikacji poświęconych dorobkowi, spuściźnie i znaczeniu Jana Amosa Komeńskiego w europejskiej kulturze edukacyjnej, realizowanych w ośrodku siedleckim. Ten kwartet Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych stanowi swoistą całość, obejmującą ukazanie biodoksografii Komeńskiego (t. I), jego filozofię wychowania (t. II), współczesne interpretacje i reinterpretacje (t. III) i ostatni (t. IV) obejmuje międzynarodową recepcję jego poglądów. Międzynarodowy charakter publikacji jest jej szczególnie wartościowym wyróżnikiem, bowiem w polskim piśmiennictwie historyczno-pedagogicznym nie znajdziemy publikacji realizującej podobny zamiar badawczy. I być może na długo jest to ostatnia praca tego typu, dopóki nie zmieni się prawno-organizacyjny kontekst uprawiania nauki w Polsce. Tym cenniejsza jest ta publikacja. Znajdziemy w niej prace uczonych, reprezentujących różne ośrodki naukowe w Polsce, ale także prace uczonych zagranicznych: Czechów (...), Niemców (...), Słowaków (...), Słoweńców (...), przedstawicieli Bośni i Hercegowiny (...), Serbów (...), Ukraińców. (...) Oryginalność i ponadczasowość (...) idei Komeńskiego, jest silnym motywatorem do reformowania współczesnej oświaty i krytycznego spojrzenia na dotychczasowe osiągnięcia nauk o wychowaniu.

Obecny tom jest bogaty w treści i zróżnicowany metodologicznie, co dobrze wpisuje się we współczesną tendencję pluralistycznych badań, realizowanych w naukach o wychowaniu. Z punktu widzenia założeń problemowych publikacji, za szczególnie cenne uznałbym te hasła, które prezentują narodowe recepcje podejmowane w kontekście regionalnych kultur i ludzi, w tych kulturach znaczących. (...) Zainteresowanie spuścizną Komeńskiego ma charakter paneuropejski, a odczytanie jego myśli w poszczególnych narodach ma zarówno cechy indywidualne, jak i wspólne, uniwersalne.

W związku z tym oczywistą staje się potrzeba zbudowania systematycznego programu takich badań, które w oparciu o pewne kryteria i kategorie pokażą całą różnorodność tej spuścizny i jej odczytania w kręgu kultury europejskiej. Recenzowana publikacja jest istotnym i twórczym wkładem przygotowującym taki potencjalny projekt badawczy.

Z recenzji prof. nzw. dr hab. Sławomira Sztobryna